

Festa del barri de Cavallers

Sant Sadurní d'Anoia

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Entorn del carrer del Dr. Escayola (antic carrer Cavallers).

Coordenades:

Latitud: 41.4241
Longitud: 1.78571
UTM Est (X): 398533
UTM Nord (Y): 4586549

Classificació

Número de fitxa 08240 - 154
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Manifestació festiva
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XXI
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Lúdic/Cultural
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia (Plaça de l'Ajuntament, 1 08770, Barcelona)

Fitxes associades:

[Festa del barri de l'Ajuntament](#)

[Festa del barri Vilarnau](#)

[Festa del barri de Sant Antoni](#)

[Festa del barri de Montserrat](#)

[Festa del barri de l'Església](#)

[Festa del barri de la Diputació](#)

[Festa del barri del Raval](#)

Autoria de la fitxa Josep Anton Pérez Arriaga (TRÍADE Serveis Culturals)

Descripció

La Festa del barri de Cavallers s'inclou dins de l'anomenada Festa dels Barris de Sant Sadurní, que se celebra anualment en dates del mes de juny, en funció del dijous de Corpus, que dona tret de sortida a la festivitat.

Té una duració de 8 dies, un dedicat a cadascun dels barris que van conformar Sant Sadurní d'Anoia, començant pel barri de l'Ajuntament (primer dia, dijous), el barri de Sant Antoni (segon dia, divendres), el barri de Montserrat (tercer dia, dissabte), el barri de l'Església (quart dia, diumenge), el barri de la Diputació (cinquè dia, dilluns), el barri dels Cavallers (sisè dia, dimarts), acabant al barri del Raval (setè dia, dimecres). Aquesta correspondència respon al dia d'inici de la festivitat en cadascun dels barris, però en realitat cada barri disposa de dos dies de festa, per la qual el dia d'inici d'un barri és també el dia de cloenda de l'anterior. És per aquest motiu que la festa té una duració de 8 dies i no 7, el nombre de barris que s'inclouen a l'esdeveniment.

Respecte al desenvolupament festiu en cada barri, a banda dels actes que poden anar variant en funció del barri i de l'any, es realitzen per cada barri la tronada d'inici, el castell de focs, la ballada de sardanes i els tradicionals regles (realitzats al segon dia festiu de cada barri i organitzats per la comissió de festes, de cada barri), que van acompanyats de la Banda dels Barris, les mantellines, els bastons i clavells (santsadurní.cat). Segons L'Inventari del Patrimoni Cultural Immaterial del Penedès, la definició dels rengles de la Festa dels Barris és la següent:

“ (...) és una formació més o menys ben ordenada de persones que, d'un punt determinat de la vila es dirigeixen a un altre punt que pot ser el mateix que el de partida, passant per un lloc central i d'aturada que és l'església de Sant Sadurní, on s'hi celebra una missa. El camí d'anada és una desfilada civil per anar a missa, i el camí de tornada és una desfilada completament festiva; sens dubte, el rengle és un dels elements més idiosincràtics de la festa en cadascun dels barris, la postra de les festes.

Al capdavant del rengle sempre hi va la Banda dels Barris, que l'amenitza amb la marxa Sota la doble Àguila del compositor austríac J. F. Wagner, segueixen els nens i les nenes, els solters i les solteres amb la seva mantellina blanca, les dues administradores, els casats i les casades, aquestes amb mantellina negra. Les administradores també porten mantellina blanca (són solteres, doncs), i porten una panera plena de coca adobada o ensucrada, a vegades de crema, que serà beneïda a la missa i repartida entre tots els participants i el públic en general en sortir de l'ofici. Tothom va ben mudat i els homes llueixen un clavell vermell a la solapa i porten un bastó. Un dels rituals característics del rengle és la col·locació dels homes un bon punt s'arriba davant l'església; abans que ningú no entri al temple, aquests se situen a la porta formant dues files paral·leles i, alçant llur respectiu bastó basteixen un passadís o pont, per on haurà de passar sota seu la resta dels participants mentre s'escolta el “clec-clec” de l'entrexocar lleu o suau dels bastons alçats, dos a dos, és a dir, el d'un amb que té davant seu formant vèrtex. El bastó, que és un signe d'autoritat -en aquest cas, assenyalava al cap de família-, usat d'aquesta forma, es converteix en un acte de respecte i d'homenatge”.

Quant a la Festa del barri de Cavallers, s'inicia el dimarts després de Corpus, i és organitzada per l'Ajuntament de Sant Sadurní i la Comissió de festes del barri de Cavallers.

En destaca el castell de focs, la xocolatada, les sardanes i el tradicional. Durant el rengle, realitzat al dimecres, com que el carrer Dr. Escayola (anterior carrer Cavallers) enllaça amb el carrer Raval (que inicia la seva festa en aquest dia), existeix la tradició de realitzar-se una broma mútua, que en aquest cas serien els

del barri del Raval els qui esperen als de Cavallers en acabar el rengle.

El dia del rengle del barri del Raval, es realitza el mateix procés, però a la inversa; són els de Cavallers qui esperen als del barri del Raval per tornar-los la broma).

Observacions:

La manifestació festiva està recollida a l'Inventari del Patrimoni Festiu de la Generalitat de Catalunya.

Imatges cedides per l'Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia.

Història

Es tracta d'una de les festes amb més tradició i antiguitat a Sant Sadurní, tenint l'arrel en la celebració del Corpus Christi. Es tracta d'una data movable en el calendari, ja que se celebra en el dijous següent de l'octava Pentecosta, per tant, el cinquè dia després del Diumenge de Pasqua.

No es coneix del cert els inicis de la festivitat, però és clar que es tracta d'una modificació o desenvolupament de la festivitat del Corpus, aquesta amb un recorregut històric més ampli. En aquest sentit l'Inventari del Patrimoni Cultural Immaterial del Penedès, ens informa que aquesta celebració encara tenia un pes molt important fins a finals dels anys 50 del segle XX, on molts dels carrers es guarnien amb enramades o catifes de flors, per on passava la processó de Corpus. Sembla que les Festes dels barris no serien anteriors a la creació del terme de Sant Sadurní l'any 1764.

La primera cita de la festivitat apareix a finals del segle XIX, on es parla de la remodelació de la festivitat, per tant, intuïm que ja es realitzava des de feia diverses dècades, possiblement dins de la segona meitat del segle XIX (immaterialpenedes.cat). S'ha teoritzat en què l'origen es podria situar o bé en l'apogeu de la vinya a la vila (1865-1885), o bé durant la crisi de la fil·loxera (a partir de 1887 i superada més enllà de la dècada següent). En el primer cas podrien haver donat resposta al creixement demogràfic de la població i al creixement econòmic del moment, i en el segon cas, les festes podrien haver funcionat com una extensió de la processó del Corpus per tal de multiplicar els actes religiosos, demanant el final de la plaga.

Un dels canvis històrics més rellevants de la festivitat, va ser la desaparició als anys 60 del segle XX de la processó general del Corpus i de la guarnició dels carrers amb catifes de flors, que només ha estat recuperada per la Festa del barri de l'Església, a partir del 1995 (es guarneix el carrer de l'Església i part de la plaça Dr. Salvans). Per tant, es deixà de fer la processó del Corpus per tots els barris, en contraposició a l'auge de la realització dels rengles. Actualment, es realitza una processó de Corpus simbòlica, que només passa pel barri de l'Església, al mateix dia que s'inicien les Festes del barri de l'Ajuntament (Inventari del Patrimoni Cultural Immaterial del Penedès).

Bibliografia

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Cultural Immaterial del Penedès](#)

[Inventari del Patrimoni Festiu de Catalunya](#)

[Imatges de la festa del barri Cavallers](#)

